

ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ ДИЗАЙНУ І МИСТЕЦТВ

Факультет	Образотворче мистецтво	Рівень вищої освіти	Другий (магістерський)
Кафедра	Графіка	Рік навчання	1
Галузь знань	02 Культура і мистецтво	Вид дисципліни	Вибіркова
Спеціальність	023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація	Семестри	1
Групи	ГП 23.		
СУЧАСНА ТИПОГРАФІКА Семестр 9 (осінь 2024) 2 вересня — 18 грудня			
Викладач	Мельникова Уляна Петрівна		
Е-mail	melnykova@gmail.com		
Заняття	За розкладом		
Консультації			
Адреса			
Телефон	057-706-03-50 (кафедра)		

КОМУНІКАЦІЯ З ВИКЛАДАЧЕМ

Лекції, практичні заняття та консультації з викладачем проходять через онлайн-включення в ZOOM, у визначені дні та години за розкладом. В разі необхідності додаткової консультації студенти можуть розглянути з викладачем ескізи та інші питання стосовно виконання завдань у листуванні в месенджері.

Умови листування:

- 1) у тексті обов'язково має бути зазначена назва дисципліни, ім'я автора, курс, група, тема завдання.
- 2) прикріплений файл з ескізами має бути у розширенні jpeg, RGB, або у вигляді Print Screen.
- 3) На основі затверджених ескізів виконується готовий проект, згідно заданим параметрам (роздільна здатність, розмір, колір тощо).

ПЕРЕДУМОВИ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Для успішного вивчення предмету студенти використовують комплекс знань з дисциплін циклу професійної підготовки: «Рисунок», «Кольорознавство», «Шрифт і типографіка».

НАВЧАЛЬНІ МАТЕРІАЛИ

Методичні рекомендації

- Візуальний методичний матеріал (поточні та курсові роботи студентів) з віртуального методичного фонду викладача.

НЕОБХІДНЕ ОБЛАДНАННЯ

Блокнот для запису лекційного матеріалу, ескізів. Олівець, туш, чорнила, ручки або фломастери, широке і тонке перо, пензель, тримач для пера, кольоровий папір, лінійка, транспортир. Комп'ютерна техніка (ноутбук, планшет, цифрова фотокамера тощо) з можливістю виходу до мережі Інтернет. В разі відсутності комп'ютерної техніки всі завдання можуть виконуватись вручну графічними матеріалами.

МЕТА Й ЗАВДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Дисципліна «Сучасна типографіка» є навчальною дисципліною, що супроводжує всі фахові спрямування підготовки студентів магістратури з плакату, станкової та книжкової графіки, викладається на кафедрі графіки Харківської державної академії дизайну і мистецтв.

Мета дисципліни – формування фахових компетентностей:

ЗК1 Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК2 Вміння виявляти, ставити та розв'язувати проблеми.

СК 1 Здатність переосмислювати базові знання, демонструвати розвинену творчу уяву, використовувати власну образно-асоціативну мову при створенні художнього образу.

СК 9 Здатність створювати затребуваний на художньому ринку суспільно значущий продукт образотворчого та/або декоративного мистецтва.

У процесі вивчення дисципліни студенти використовують набуті базові знання з інших дисциплін, зокрема з дисципліни «Шрифт і типографіка», методично вірно ведуть роботу зі шрифтом, застосовують основні методи побудови літер при розробці авторських акцидентних гарнітур, типографічних композицій, використовують набуті базові знання та уміння з написання каліграфії, вдосконалюють фахову майстерність та креативне мислення шляхом виконання практичних завдань.

На підставі набутих компетентностей магістр має демонструвати **програмні результати навчання** в мистецькій діяльності:

Інтерпретувати та застосовувати семантичні, іконологічні, іконографічні, формально-образні і формально-стилістичні чинники образотворення.

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

«Сучасна типографіка» охоплює розробку й побудову авторського шрифту, його стильове вирішення, різновиди конструкцій, графічних та колористичних розв'язань. Застосування практичних навичок при створенні шрифтових гарнітур, із застосуванням знань і умінь, отриманих з курсу «Сучасна типографіка», для вільного оперування шрифтами та втілення творчого задуму студента. Дисципліна вивчається протягом одного семестру 5 курсу.

1 семестр - всього 50 годин: 6 — лекції, 39 — практичні заняття

1 МОДУЛЬ

Містить 1 тему та 3 практичних завдання:

Тема 1. ОБРАЗНА ІНТЕРПРЕТАЦІЯ АКЦИДЕНТНОГО ШРИФТА

1.1. Робота з аналогами: збір, опис, замальовки.

1.2. Біоформа, образотворче мистецтво, архітектура як джерела натхнення для розробки шрифтових гарнітур.

1.3. Образна інтерпретація літер. Виконання ескізів.

2 МОДУЛЬ

Містить 1 тему та 3 практичних завдання:

Тема 2. ФОРМОТВОРЕННЯ ТА КОЛІР У ШРИФТІ.

2.1. Застосування модульної сітки при розробці шрифту.

2.2. Форма, колір, пропорції, графічна пляма.

2.3. Складові шрифтової гарнітури.

ФОРМАТ ДИСЦИПЛІНИ

Теми завдань розкриваються шляхом лекційних та практичних занять. Самостійна робота студентів спрямована на створення практичних завдань. Зміст самостійної роботи складає пошук додаткової інформації, аналогів, дотичних до завдання та їх аналіз, виконання ескізів та кінцеві практичної роботи. Додаткових завдань для самостійної роботи не передбачено.

ФОРМАТ СЕМЕСТРОВОГО КОНТРОЛЮ

Формою контролю є екзаменаційні перегляди. Для отримання семестрової оцінки необхідно пройти рубіжні етапи контролю у формі модульних переглядів результатів виконання практичних завдань студентів.

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

Національна	Бали	ECTS	Диференціація А (внутрішня)		Національна	Бали	ECTS
відмінно	90–100	А	A+	98–100	задовільно	64–74	D
			A	95–97		60–63	E
			A-	90–94	незадовільно	35–59	FX
добре	82–89	B		незадовільно (повторне проходження)	0–34	F	
	75–81	C					

ПРАВИЛА ВИКЛАДАЧА

Заняття проходять в онлайн-форматі, починаються чітко за розкладом, студентам бажано не запізнюватись. Під час занять необхідно вимкнути звук мобільних телефонів, але обов'язково має бути налаштована програма сповіщення повітряної тривоги. За необхідності студент має заздалегідь повідомити про вихід із зум-конференції. Про наявність матеріалів та інструментів студенти повинні потурбуватись заздалегідь, до початку заняття. Вітається відкрите обговорення за темою заняття, креативність, аргументоване відстоювання власної позиції, толерантне відношення студентів один до одного. У разі відрядження, хвороби тощо викладач має завчасно попередити про зміни і перенести заняття на вільний день за попередньою узгодженістю зі студентами. Посилання на приєднання до конференції, приклади виконання завдань, аналоги, завантажені готові роботи студентів знаходяться у класрумі. Обговорення ескізів та виконаних робіт відбувається в межах онлайн-занять. В інший час студенти можуть проконсультуватись з викладачем у месенджері, в робочі дні та робочий час.

ПОЛІТИКА ВІДВІДУВАНOSTІ

Не дозволяється пропускати заняття без поважних причин (причини пропуску мають бути обґрунтовані). Якщо студент пропустив певну тему, він повинен відпрацювати її та на наступному занятті показати результат практичної роботи, яку він виконав самостійно.

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Студенти зобов'язані дотримуватися правил академічної доброчесності (під час розробки та виконання практичних завдань, ескізів та оригіналів). Жодні форми порушення академічної доброчесності не допускаються. Якщо під час рубіжного контролю помічені елементи плагіату, студент не отримує оцінку за виконане завдання.

Корисні посилання: <https://законодавство.com/zakon-ukrajiny/stattya-akademichna-dobrochesnist-325783.html>

<https://saiup.org.ua/novyny/akademichna-dobrochesnist-shho-v-uchniv-ta-studentiv-na-dumtsi/>

РОЗКЛАД КУРСУ

Семестр 1: ФОРМА ЛІТЕРИ ТА ЕЛЕМЕНТИ ШРИФТУ.

Дата	Тема	Вид заняття	Зміст	Години	Рубіжний контроль	Деталі
1 тиждень	1	лекція	Акцидентний шрифт.	3		
2 тиждень	1.1	лекція	Методика розробки акцидентного шрифта.	3		
3 тиждень	1.1	практичні	Робота з аналогами.	3		
4 тиждень	1.2	практичні	Біоформа, образотворче мистецтво, архітектура як джерела натхнення для розробки шрифтових гарнітур.	3		
5 тиждень	1.2	практичні	Робота з аналогами: збір, опис, замальовки.	3		
6 тиждень	1.3	практичні	Образна інтерпретація літер. Виконання ескізів.	3		
7 тиждень	1.3	практичні	Виконання ескізів, векторизація.	3		
8 тиждень	1.3	практичні	Оформлення віртуальної експозиції.	2,5	Модульний перегляд	
9 тиждень	2.1	практичні	Застосування модульної сітки при розробці шрифта.	3		
10 тиждень	2.1	практичні	Поліграма шрифта.	3		
11 тиждень	2.1	практичні	Векторна побудова.	3		
12 тиждень	2.2	практичні	Форма, колір, пропорції,	3		

			графічна пляма.			
13 тиждень	2.2	практичні	Колористичне вирішення шрифту.	3		
14 тиждень	2.3	практичні	Складові шрифтової гарнітури.	3		
15 тиждень	2.3	практичні	Компонування шрифтових гарнітур.	3		
16 тиждень	2.3	практичні	Підготовка плакатів для віртуальної експозиції.	3		
				2,5	Екзаменаційний перегляд	

РОЗПОДІЛ БАЛІВ

Тема	Форма звітності	Бали
1	Модульний перегляд	0–40
2	Модульний перегляд	0–60
	Всього балів	100

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

90–100 балів («відмінно» за національною шкалою, **A** — за шкалою ECTS) може отримати студент, який в повному обсязі опанував матеріал практичного та теоретичного курсу, творчо підійшов до виконання завдань, логічно побудував і професійно виконав усі завдання, надав додаткові варіанти за відповідними темами, крім того, брав участь та переміг (посів 1–3 місце) у міжнародних або усеукраїнських конкурсах та акціях, студентських олімпіадах чи наукових конференціях з мистецтва або дизайну.

82–89 балів («добре» за національною шкалою, **B** — за шкалою ECTS) отримує студент, який добре опанував матеріал практичного та теоретичного курсу, вчасно та якісно справився з усіма поставленими завданнями, творчо підійшов до виконання цих завдань, але при цьому зробив декілька незначних помилок.

75–81 балів («добре» за національною шкалою, **C** — за шкалою ECTS) отримує студент, який в цілому добре опанував матеріал практичного та теоретичного курсу, вчасно та якісно справився з більшістю поставлених завдань, достатньо творчо підійшов до виконання цих завдань, але при цьому виконана робота мала значні недоліки.

64–74 балів («задовільно» за національною шкалою, **D** — за шкалою ECTS) отримує студент, який не в повному обсязі опанував матеріал практичного та теоретичного курсу, справився з переважною більшістю поставлених завдань або виконав усі завдання на недостатньо професійному рівні, при цьому виконана робота мала значні недоліки (неохайність виконання, відсутність творчого підходу тощо).

60–63 балів («задовільно» за національною шкалою, **E** — за шкалою ECTS) отримує студент, який в недостатньому обсязі опанував матеріал практичного та теоретичного курсу, справився з основними з поставлених завдань, але при цьому виконана робота має багато значних недоліків (неохайність виконання, відсутність творчого підходу, невчасна подача виконаної роботи тощо).

35–59 балів («незадовільно» за національною шкалою, **FX** — за шкалою ECTS) отримує студент, який не впорався із головними задачами дисципліни, тобто не опанував більшість тем практичного та теоретичного курсу, пропускав заняття без поважних причин, допустив

значну кількість суттєвих помилок при виконанні завдань. Про відсутність належних знань свідчать незадовільні підсумки поточного перегляду. У цьому випадку для одержання оцінки потрібна значна додаткова робота для виконання усіх завдань дисципліни відповідно програми курсу і повторна перездача.

1–34 балів («незадовільно» за національною шкалою, **F**— за шкалою ECTS) отримує студент, який не володіє знаннями з усіх модулів дисципліни, не виконав програми курсу і, відповідно, не впорався з поточними перевірками та не склав екзаменаційного перегляду. В цьому випадку передбачений обов'язковий повторний курс навчання.

СИСТЕМА БОНУСІВ

Передбачено додаткові бали за творчу активність студента під час навчання: участь в обласних та всеукраїнських художніх виставках, конкурсах та олімпіадах, організації персональних виставок і творчих проєктів.

Максимальна кількість балів: 100.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова:

- Гальченко В. Ю. Типографика : основы и принципы / Валерий Юрьевич Гальченко. — Х.: ХГАДИ, 2007. — 72 с.
- Мітченко В. Каліграфія. Взаємовпливи шрифтів: теорія і практика; кирилиця і латиниця; історія і сучасність. — К.: Laurus, 2018. — 288 с.
- Мітченко В. Естетика українського рукописного шрифту. — К.: Грамота, 2007. — 208 с.
- Шевченко В. Я. Композиція плаката: Навч. посіб. — 2-ге вид., доп./ В. Я. Шевченко. — Х.: Колорит, 2007. — 133 с.
- Barber K. Lettering Manual. — California/NY: Watson □ Gupatil. — 2020. — 198 p.
- Lovett P. Calligraphy & Illumination / A History and Practical Guide. — NY: Abrams, 2000. — 320 p.
- Winters E. Mastering Copperplate Calligraphy: A Step-by-Step Manual (Lettering, Calligraphy, Typography). — NY: Dover Publications Inc., 2003. — 192 p.

Допоміжна:

- Іваненко Т. Шрифтовий дизайн/основи. Навч. Посібник. Х.: ХДАДМ, 2019. — 144 с.
- Каталог кирилических шрифтів «Живий шрифт». — К.: Школа каліграфії «Арт і Я», 2018. — 64 с.
- Ком'яхова Н. Прописи «Українська в'язь та устав». — К.: Школа каліграфії «Арт і Я», 2021. — 42 с.
- Чибаник В. Прописи «Український скоропис: каліграфія гострим пером». — К.: Школа каліграфії «Арт і Я», 2018. — 98 с.
- Bauhaus / Konzeption: Droste M. — Bauhaus. — Bauhaus-Archiv Museum für Gestaltung. — Köln — London — Madrid — New York — Paris — Tokio: Taschen, 2002. — 256 S.
- Molly Suber Thorpe. Mastering Modern Calligraphy : Beyond the Basics: 2,700+ Pointed Pen Exemplars and Exercises for Developing Your Style. — NY: r St. Martin's Griffin, 2019. — 240 p.
- Pangram. International Student Competition on Font & Calligraphy/ Міжнародний студентський конкурс зі шрифту і каліграфії Pangram. — Х: ХДАДМ, 2023.